

Deputați în plenul Parlamentului Republicii Moldova. Sursa-foto: Parlament

Ianuarie 2026

Între pericole și oportunități: ce ne așteaptă în 2026?

Temele ediției:

- 1 - **Marcel Spătari, deputat PAS:** Putem avea creștere economică dacă instituțiile statului funcționează și dacă mediul privat se simte în siguranță
- 2 - **Interviu comun cu experți:** Fără reforme profunde și rapide, Republica Moldova nu va putea menține un ritm credibil al integrării europene
- 3 - **Mădălin Necșuțu, jurnalist TVR Moldova:** Între obstacole și realizări: câteva repere în 2026 pentru Republica Moldova
- 4 - **Natalia Stercul, directoare executivă APE:** Menținerea turbulenței geopolitice în jurul Ucrainei: va deveni anul 2026 un punct de cotitură

Parcursul european al Republicii Moldova continuă să se desfășoare într-un context marcat de incertitudini regionale, presiuni de securitate și așteptări ridicate legate de ritmul reformelor interne. Ediția curentă a Buletinului de politică externă analizează principalele provocări și oportunități cu care Chișinăul se confruntă în această etapă a procesului de integrare europeană, pe fundalul războiului din Ucraina și al transformărilor geopolitice în curs.

Materialele reunite în acest număr abordează implicațiile conflictului din Ucraina asupra securității Republicii Moldova, evoluțiile din dosarul transnistrean și situația din UTA Găgăuzia, precum și impactul acestora asupra stabilității interne și a relațiilor cu Uniunea Europeană. Sunt analizate, totodată, riscurile legate de vulnerabilitățile economice

și dificultățile în atragerea investițiilor, în contextul unui mediu regional instabil.

Un accent important este pus pe agenda de reforme, inclusiv pe reforma justiției, procesul de vetting, reforma administrativ-teritorială și capacitatea instituțională a statului de a gestiona fonduri europene și proiecte de dezvoltare. În același timp, sunt discutate prioritățile de politică externă, relația cu statele membre ale UE, diplomația parlamentară și perspectivele deschiderii negocierilor politice de aderare.

Prin interviuri și analize, ediția oferă o imagine de ansamblu asupra modului în care autoritățile de la Chișinău încearcă să mențină cursul european al Republicii Moldova, într-un an marcat de provocări complexe, dar și de decizii strategice cu impact pe termen lung.

Știri pe scurt:

■ Europa se confruntă în prezent cu două războaie: unul militar, dus de Rusia în Ucraina, și unul hibrid, îndreptat împotriva democrațiilor, a afirmat președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, într-un discurs susținut la APCE. „Timp de doi ani consecutivi, țara noastră s-a confruntat cu ingerințe electorale masive, pe mai multe dimensiuni [...] toate având un singur scop: capturarea Parlamentului, instalarea unui guvern controlat de Kremlin, distrugerea democrației noastre, atragerea Republicii Moldova în sfera de influență a Rusiei și folosirea ei împotriva Ucrainei și a Europei», a spus Sandu.

■ Reforma administrației publice locale din Republica Moldova, demarată de guvern prin consultări cu primarii, urmărește scăderea numărului de primării prin comasări, a anunțat deputata PAS Larisa Voloh, vicepreședinta Comisiei administrație publică. Ea a explicat că noul model administrativ va permite investiții mai mari și servicii publice mai accesibile pentru cetățeni, chiar dacă numărul primăriilor va fi redus. Guvernarea PAS a anunțat reforma administrației publice locale.

■ Compania Lukoil a anunțat că a convenit să vândă cea mai mare parte a activelor sale internaționale, evaluată la aproximativ 22 de miliarde de dolari, către firma americană de investiții private Carlyle Group. Republica Moldova a decis să preia o parte din operațiunile Lukoil din țară, respectiv terminalul de la aeroport și depozitul de pe strada Muncești. Aceste obiective au fost privatizate în 2005, însă tranzacția a implicat anumite încălcări.

Putem avea creștere economică dacă instituțiile statului funcționează și dacă mediul privat se simte în siguranță

Marcel Spătari, deputatul PAS și președintele Comisiei parlamentare pentru integrare europeană
Foto: Facebook

Deputatul PAS și președintele Comisiei parlamentare pentru integrare europeană, Marcel Spătari, a acordat un interviu pentru *Buletinul de politică externă FES/APE*, în cadrul căruia am discutat despre evoluția procesului de integrare europeană. Am vorbit pe larg despre prioritățile anului 2026 ale autorităților de la Chișinău, precum și despre planurile de reformă.

Nu în ultimul rând, am abordat subiecte legate de investiții, fonduri europene și demersurile autorităților pe lângă statele membre ale Uniunii Europene pentru a asigura continuarea acestui drum european al Republicii Moldova. Vă invităm să citiți interviul integral în rândurile de mai jos:

■ Care este situația actuală privind parcursul european al Republicii Moldova și în ce moment ne aflăm în relația cu Uniunea Europeană, având în vedere că 2025 a fost primul an de implementare a Programului Național de Aderare la UE pentru perioada 2025–2029?

■ Suntem în faza de negocieri tehnice cu Comisia Europeană. Acest lucru presupune un dialog direct cu Comisia privind transpunerea acquis-ului comunitar pe trei clustere: Clusterul 1 – Valori fundamentale, Clusterul 2 – Piața internă și Clusterul 6 – Relații externe. În cadrul acestora sunt abordate mai multe capitole.

La capitolul „Valori fundamentale” este vorba

despre statistici, sistemul judiciar și stat de drept. În cadrul „Pieței interne” discutăm despre control financiar, achiziții publice, piața internă, libera circulație a bunurilor și a capitalului, dreptul societăților comerciale, drepturile de proprietate intelectuală, politica în domeniul concurenței, serviciile financiare, protecția consumatorului și a sănătății, etc.

În ceea ce privește capitolul privind relațiile externe, este vorba despre politică externă, securitate și apărare.

Așadar, pe aceste domenii, discuțiile cu Comisia Europeană sunt foarte avansate la nivel tehnic. Acest lucru înseamnă că au fost transmise proiecte de legi care transpun legislația europeană. Vorbim despre directive și regulamente care au fost transpuse în legislația Republicii Moldova și incluse în Programul Național de Aderare (PNA).

Pentru celelalte trei clustere avem, de asemenea, un program de implementare a acquis-ului comunitar (totalitatea drepturilor și obligațiilor care decurg din statutul de stat membru al Uniunii Europene – n.r.). Așteptăm deschiderea negocierilor politice pe toate cele șase clustere pentru a putea finaliza mai rapid procesul de transpunere a acquis-ului.

În același timp, este important de subliniat că volumul de muncă pentru instituțiile noastre rămâne același. Fie că vorbim despre negocieri tehnice sau politice, diferența ține mai degrabă de avansarea pe palierul politic, unde există, într-adevăr, un blocaj în cazul Ucrainei, din partea Ungariei. Atâta timp cât Uniunea Europeană identifică o soluție pentru Republica Moldova, noi trebuie să continuăm să avansăm și să implementăm acquis-ul comunitar, pentru a putea accelera procesul de aderare.

Reforme prioritare

■ **Care sunt prioritățile în ceea ce privește reformele pe care le avem de realizat în 2026 și asupra căror aspecte ar trebui să insistăm?**

■ Trebuie să închidem cât mai multe capitole din clusterelor pe care le-am enumerat. Există capitole mai complexe, la care va trebui să lucrăm pe o perioadă mai lungă. De exemplu, în domeniul serviciilor financiare, doar pentru acest an avem în jur de 40 de legi de adoptat, ceea ce este foarte complicat.

Pe de altă parte, sunt și capitole unde putem avansa mult mai rapid, deoarece avem mai puține acte normative de implementat. Am avansat foarte mult pe capitolul uniunii vamale cu Uniunea Europeană, iar gradul de progres este deja vizibil. Mai avem doar două legi de adoptat în acest an pe acest subiect. Totodată, există capitole în care nu este vorba despre legi, ci mai degrabă despre hotărâri de guvern sau ordine care trebuie implementate, deci nu țin exclusiv de transpunerea legislației europene. Pe aceste capitole cred că putem încheia negocierile mai rapid.

Există aproximativ șapte capitole pe care guvernul le-a identificat drept prioritare pentru acest an, iar efortul de implementare va fi concentrat în mod special asupra acestora.

■ **Cum este apreciată reforma justiției de către Bruxelles, în special desfășurarea procesului de vetting, această evaluare extraordinară a magistraților? Vă întreb acest lucru deoarece, în spațiul public, au existat reacții legate de anumiți judecători care, deși aveau probleme vizibile de integritate, au trecut acest proces. Cum se vede reforma justiției din perspectiva Bruxelles-ului?**

■ Până la sfârșitul acestui an trebuie să finalizăm vettingul judecătorilor. Vettingul procurorilor a început mai târziu, motiv pentru care a avansat mai puțin, însă și acest proces trebuie finalizat la un moment dat.

Ambele procese sunt necesare, însă ele trebuie să fie limitate în timp și nu pot dura la nesfârșit. Calendarul reformei justiției este, în acest sens, aliniat cu calendarul de aderare.

Reforma justiției face parte din Clusterul 1 – Valori fundamentale – și este monitorizată de Bruxelles. Aceasta va fi evaluată în următorul raport de extindere, care urmează să fie publicat la sfârșitul acestui an.

Ministerul Justiției va raporta indicatorii de progres către Bruxelles. Aceasta este, bineînțeles, o prioritate pentru guvern. În același timp, sistemul judecătoresc trebuie să rămână o putere separată în stat, așa cum este firesc într-o democrație, și să se autoreglementsze, având toate instrumentele necesare pentru a promova și apăra integritatea în interiorul sistemului. După finalizarea vettingului, aceste

instrumente trebuie să funcționeze autonom în cadrul sistemului de justiție, cu intervenții minime sau chiar fără intervenția politicului.

Modernizare administrativă

■ **Dacă rămânem în zona reformelor, cât de importantă este reforma administrativ-teritorială în 2026, având în vedere că anul viitor vor avea loc alegeri locale? Este sau nu important ca viitoarele alegeri locale din 2027 să fie desfășurate în baza unei legi noi, care să redeseneze raioanele și primăriile, să treacă la o formă modernă, europeană, de administrare locală și să depășească actualele structuri de inspirație sovietică, precum raioanele?**

■ Este foarte importantă. Reforma administrației publice face parte dintr-un criteriu separat, analizat de Bruxelles în cadrul Clusterului 1 – Valori fundamentale.

În prezent ne aflăm în faza consultărilor publice lansate de guvern. În urma acestora va trebui să ne mișcăm foarte rapid, deoarece reforma trebuie implementată cu cel puțin un an înainte de desfășurarea alegerilor locale de anul viitor. Codul electoral prevede că circumscripțiile trebuie definite cu minimum un an înainte de desfășurarea scrutinului propriu-zis.

Reforma administrativ-teritorială este importantă nu atât din perspectiva alegerilor, cât mai ales pentru consolidarea capacității autorităților locale de a atrage și implementa proiecte finanțate din fonduri europene. Unitățile administrativ-teritoriale trebuie să dispună de capacitățile necesare, iar pentru aceasta avem nevoie de primării mai puternice și mai mari.

De asemenea, este necesară consolidarea unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi, precum raioanele de astăzi, astfel încât acestea să fie mai puternice, cu o capacitate administrativă mai mare și cu o acoperire geografică extinsă, pentru a putea gestiona proiecte complexe.

În prezent, finanțările din fonduri europene ajung prioritar, aproape exclusiv, prin intermediul guvernului sau al societății civile. Autoritățile locale au, desigur, acces la finanțări europene, însă acestea nu provin direct de la Bruxelles,

ci sunt intermediare de Guvernul Republicii Moldova sau de alți parteneri de dezvoltare.

Pe viitor, pentru a putea accesa direct fonduri europene, autoritățile locale trebuie să dispună de competențele și expertiza necesare, iar aceste capacități trebuie consolidate. Acesta este scopul principal al reformei administrativ-teritoriale.

În prezent, Republica Moldova are aproximativ 900 de primării, multe dintre ele mai mici decât prevede legea. Conform legislației, o unitate administrativ-teritorială poate fi înființată începând de la 1.500 de locuitori, însă există numeroase localități cu un număr mai mic de 1.500 de locuitori.

Bani cheltuiți strategic

■ **Intrăm deja în cel de-al doilea an în care Republica Moldova va primi noi tranșe din suma totală de 1,9 miliarde de euro pusă la dispoziție de Uniunea Europeană. Care este planul de investiții pentru utilizarea acestor fonduri în 2026, care sunt domeniile prioritare și când am putea vedea efectele și beneficiile generate de aceste investiții?**

■ Planul de Creștere pentru Moldova este strâns legat de un concept mai larg de reforme și de Agenda de reforme. Sunt, așadar, două documente care trebuie privite împreună.

Agenda de reforme include peste 50 de reforme și mai mult de 150 de măsuri concrete, structurate pe șapte piloni. Vorbim, în primul rând, despre competitivitatea economică, respectiv dezvoltarea companiilor. Vor fi finanțate proiecte de digitalizare, infrastructură și inovație destinate companiilor și sectorului privat.

De asemenea, sunt vizate investiții în infrastructura digitală, guvernanta economică, eficiența energetică, capitalul social, precum și în sistemele de educație și sănătate. Aici includem și construcția celor două spitale regionale. Totodată, Planul de Creștere prevede investiții pentru consolidarea democrației și a valorilor fundamentale, precum statul de drept și drepturile omului.

Prin urmare, mai multe domenii sunt finanțate din Planul de Creștere, iar obiectivul său este clar încă din titlu: stimularea creșterii economice.

Este important să înțelegem că o creștere economică sustenabilă este posibilă doar dacă instituțiile statului funcționează eficient, dacă mediul privat se simte în siguranță și dacă are acces la o forță de muncă calificată și competentă. De aceea, investițiile trebuie să vizeze nu doar mediul de afaceri, ci și serviciile publice, în special sistemul de educație, care trebuie să furnizeze competențele de care are nevoie sectorul privat.

■ **Se discută frecvent despre varianta menținerii acestui tandem cu Ucraina, dar și despre o posibilă decuplare, la un moment dat, a celor două țări. Care ar fi planul sau strategia pentru 2026, în condițiile în care avem o Ungarie nemulțumită de Ucraina în ceea ce privește avansarea relației cu UE, și există riscul ca și alte state să își schimbe poziția pe acest subiect? Care ar fi varianta optimă pentru Chișinău?**

■ Strategia noastră este să accelerăm implementarea acquis-ului comunitar, pentru a avea argumente convingătoare în fața statelor europene. În acest context, diplomația parlamentară joacă un rol important. La nivel parlamentar, avem interacțiuni regulate cu parlamentele statelor membre.

Am fost, recent, într-o vizită în Cipru, stat care deține președinția Uniunii Europene în acest semestru, unde am avut o întâlnire bilaterală cu președintele Parlamentului cipriot. De asemenea, am invitat în Republica Moldova președinții comisiilor pentru afaceri europene din statele baltice, din țările nordice, din Polonia și Germania. În același timp, vom avea vizite din Grecia și România și vom invita și statele francofone.

Încercăm să menținem Republica Moldova pe agenda parlamentarilor europeni, deoarece aceștia reprezintă vocea politică la nivelul statelor membre. În cele din urmă, decizia de deschidere a negocierilor politice și decizia de aderare sunt luate de șefii de stat și de guvern, în cadrul Consiliului European, care se întrunește de două ori pe an.

Este important să fim prezenți în toate discuțiile și la toate forumurile relevante. Din această perspectivă, este vorba mai degrabă de tactică decât de strategie. Așa cum se poate observa, suntem foarte activi din punct de vedere diplomatic.

Mesajul nostru este că atât aderarea, cât și deschiderea negocierilor politice trebuie să fie bazate pe merit, iar statele trebuie să avanseze în funcție de livrabilele oferite Uniunii Europene, de nivelul de implementare a acquis-ului comunitar și de gradul de pregătire pentru aderare.

Integrare digitală

■ **Cum vedeți integrarea digitală a Republicii Moldova în raport cu sistemele europene?**

■ Una dintre provocările majore este integrarea Republicii Moldova în infrastructura digitală a Uniunii Europene. De exemplu, în domeniul asigurărilor sociale, integrarea europeană presupune conectarea sistemelor informaționale de asigurări sociale ale statelor membre, pentru a permite schimbul de informații privind contribuțiile cetățenilor europeni în diferite țări.

Pentru acest lucru este necesară o perioadă de implementare, care presupune dezvoltare IT, costuri și eforturi pe mai multe domenii, în condițiile în care astfel de integrări sunt necesare în numeroase sectoare.

Este clar că procesele au început și că se negociază cu Uniunea Europeană inclusiv perioade tranzitorii, acesta fiind rolul negocierilor. Există elemente care nu pot fi negociate, în special în ceea ce privește aplicarea regulamentelor europene, dar și aspecte care pot face obiectul unor perioade tranzitorii.

Implementarea interconectărilor dintre sistemele informaționale poate fi, în anumite cazuri, negociată, însă acest lucru depinde de sector. Pentru unele domenii nu există marjă de negociere, în timp ce pentru altele există. În orice caz, procesul este unul complex și deloc simplu.

■ **Vă mulțumim!**

Fără reforme profunde și rapide, Republica Moldova nu va putea menține un ritm credibil al integrării europene

Ștefan Bejan,
expert Watchdog Community
Foto: Facebook

Mihai Isac,
analist politic și de securitate
Foto: Facebook

Angela Grămadă,
directoarea Experts for Security
and Global Affairs (ESGA)
Foto: Facebook

Am discutat cu trei experți în cadrul unui interviu extins realizat pentru Buletinul de politică externă FES/APE, prilej cu care am abordat cele mai importante riscuri și provocări cu care Republica Moldova se va confrunta inevitabil în acest an. Am stat de vorbă cu experții Mihai Isac, Ștefan Bejan de la Watchdog Community, precum și cu directoarea think-tank-ului Experts for Security and Global Affairs (ESGA), Angela Grămadă.

Discuția a vizat posibilele evoluții din dosarul transnistrean și situația din UTA Găgăuzia, precum și războiul din Ucraina și consecințele acestuia pentru Republica Moldova. De asemenea, am vorbit despre reforme și parcursul european al țării, dar și despre capacitatea actualei guvernări pro-europene de a livra rezultatele promise în urma alegerilor parlamentare din 2025.

Ștefan Bejan, expert Watchdog Community

■ **Care sunt principalele riscuri de securitate și provocări pentru Republica Moldova în anul 2026? La ce anume ar trebui să fim mai atenție în acest an?**

■ În primul rând, situația Republicii Moldova va depinde în mare măsură de evoluția războiului din Ucraina, inclusiv de ceea ce se întâmplă pe front. O Rusie mai agresivă înseamnă, în mod automat,

provocări mai mari pentru Republica Moldova. Mă aștept ca spațiul aerian al țării să continue să fie încălcat de Federația Rusă, inclusiv prin utilizarea dronelor. Există riscul ca unele dintre acestea să fie echipate cu explozibili și să pătrundă pe teritoriul Republicii Moldova.

De asemenea, războiul hibrid nu doar că nu s-a diminuat, ci a căpătat dimensiuni noi, mai ales după alegerile din septembrie. Nimeni nu mai crede narațiunea potrivit căreia Rusia și-ar fi pierdut interesul față de Republica Moldova. Dimpotrivă, asistăm la acțiuni coordonate ale unor politicieni de la Chișinău, jurnaliști și bloggeri, fiecare pe paliere diferite, dar urmărind același scop. Această coordonare va continua și în 2026.

■ **În opinia Dvs., care vor fi cele mai mari provocări pentru guvernarea de la Chișinău în acest an?**

■ Din punctul meu de vedere, principalele provocări vor fi cele economice. O creștere economică vizibilă ar diminua impactul războiului hibrid. Este esențial să fie menținută inflația la cote scăzute și să fie stimulate investițiile. Doar așa Republica Moldova va putea face mai ușor față presiunilor externe.

Pe de altă parte, în 2024 și mai ales în 2025, instituțiile de forță – Poliția, SIS și Procuratura – s-au concentrat

masiv pe destructurarea schemelor de corupere electorală. Din această cauză, alte probleme interne au rămas în umbră: consumul și traficul de droguri, traficul de arme, dar și chestiuni aparent minore, cum ar fi accidentele rutiere.

De ce sunt aceste probleme „mici” atât de importante? Pentru că ele influențează direct starea de spirit din societate. Astfel, o societate care nu are încredere în instituții, care nu vede rezultate concrete, este mult mai ușor de manipulat, de corupt și de atras în capcana propagandei rusești.

■ **Se vorbește foarte mult și despre dosarul transnistrean care ar putea fi abordat într-un nouă cheie în 2026, pe fondul volatilității economice din raioanele de Est al Republicii Moldova?**

■ Dosarul transnistrean rămâne una dintre cele mai mari probleme. Rusia continuă să folosească regiunea transnistreană ca instrument de presiune, inclusiv prin crize energetice care afectează direct Republica Moldova. În același timp, Chișinăul pare că face multe concesii fără a obține rezultate palpabile.

Este nevoie de un plan clar de reintegrare și de acțiuni mai ferme. Drepturile omului în regiune sunt încălcate tot mai frecvent. Vedem inclusiv lideri de la Tiraspol care își construiesc capital politic prin atacuri directe la adresa Chișinăului. În această situație, reacțiile trebuie să fie mai hotărâte.

■ **Din aceeași serie a problemelor din zone pro-ruse, UTA Găgăuză poate fi o sursă de instabilitate în continuare pentru autoritățile de la Chișinău?**

■ Da. Avem în față alegeri importante în Găgăuzia și este foarte posibil să asistăm la noi scrutine, inclusiv pentru funcția de bașcan al regiunii. Chișinăul trebuie să readucă autonomia găgăuză în cadrul constituțional al Republicii Moldova, altfel riscurile de destabilizare vor crește.

■ **În ceea ce privește provocările ce țin de reformele necesare pentru aderarea la UE, care ar fi cele esențiale pentru perioada următoare?**

■ Văd cel puțin două reforme majore. Prima este reforma administrativ-teritorială. În 2027 vor avea loc alegeri, iar o astfel de reformă trebuie realizată cu cel puțin un an înainte. Evident, vor exista nemulțumiri la nivel local, deoarece desființarea unor primării provoacă rezistență. De aceea, guvernul trebuie să explice foarte clar de ce această reformă este în avantajul oamenilor.

De asemenea, trebuie continuată optimizarea în domeniul învățământului, deoarece singura noastră

șansă de a ieși din sărăcie este educația, iar educație de calitate nu se poate face în școli cu 50 de copii și fără cadre didactice calificate. Din acest motiv, optimizarea și reforma profundă în acest domeniu trebuie să continue.

Bineînțeles, persistă și problemele vechi, precum reforma justiției. Aici vedem că lucrurile se mișcă lent. Există condamnări, dar unii nu ajung să își ispășească pedepsele în detenție, fie pentru că nu sunt prinși, fie pentru că reușesc să fugă din țară. De aceea, acest proces trebuie continuat, pentru că momentul în care corupții și criminalii vor ajunge la închisoare va fi semnalul care va consolida încrederea în societate.

Mihai Isac,
analist politic și de securitate

■ **Care este principala provocare politică internă pentru Republica Moldova în perioada următoare?**

■ Principala provocare politică internă este accelerarea procesului de reformă, care devine, practic, o necesitate de securitate. Fără reforme profunde și rapide, Republica Moldova nu va putea menține un ritm credibil al integrării europene. Vorbim despre reforme structurale în justiție, administrația publică locală și economie, dar și despre consolidarea arhitecturii de combatere a corupției.

În ceea ce privește lupta împotriva corupției, nu este vorba doar despre combaterea practicilor corupte din administrația publică, ci și despre crearea unor mecanisme solide de prevenire a delapidării fondurilor europene. Odată cu avansarea pe calea integrării europene, riscurile cresc, iar instituțiile trebuie să fie pregătite să gestioneze volume mult mai mari de resurse financiare.

■ **Cât de problematic poate fi dosarul transnistrean în acest an? Care sunt perspectivele în acest sens?**

■ Regiunea de peste Nistru, aflată sub ocupație militară rusă, va reveni inevitabil pe agenda publică. Acest lucru se va întâmpla atât în cadrul negocierilor cu Uniunea Europeană, cât și ca urmare a presiunilor din partea societății civile și a populației de pe ambele maluri ale Nistrului, care solicită soluții reale pentru depășirea situației actuale.

Federația Rusă va folosi acest context pentru a încerca să destabilizeze din interior liniștea socială din Republica Moldova. Vom asista la acțiuni menite să creeze tensiuni, neîncredere și polarizare, inclusiv prin exploatarea unor teme sensibile la nivel regional. Totodată, va crește presiunea exercitată de societatea

civilă și de populație asupra autorităților, în vederea identificării unei soluții la situația actuală a regiunii transnistrene.

■ **Va rămâne UTA Găgăuzia un punct vulnerabil în acest an din perspectivă politică?**

■ Da. Alegerile locale din regiunea locuită de comunitatea găgăuză vor reprezenta un nou prilej pentru Federația Rusă de a ataca politic Chișinăul. În plus, situația legată de alegerea guvernatorului este una complicată, având în vedere că actuala guvernatoare nu își poate exercita mandatul. Contextul din Găgăuzia va continua să fie exploatat în scopuri politice externe.

■ **Ce riscuri apar pentru Republica Moldova în contextul negocierilor de pace din Ucraina? Ce ar trebui să facă Chișinăul în acest context?**

■ Autoritățile de la Chișinău trebuie să fie extrem de atente ca deciziile luate în marja negocierilor de pace să nu creeze precedente periculoase pentru Republica Moldova. Fie că vorbim despre statutul trupelor ruse cantonate în stânga Nistrului, despre presiunile exercitate de Federația Rusă pentru o eventuală federalizare a Republicii Moldova sau despre statutul limbii ruse și al Bisericii Ortodoxe Ruse în Republica Moldova.

Autoritățile de la Chișinău trebuie să manifeste o prudență sporită pentru a nu fi puse în fața faptului împlinit în cadrul negocierilor dintre Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și Federația Rusă.

■ **La ce fel de provocări ne putem aștepta în acest an pe zona economică pentru autoritățile din Republica Moldova?**

■ Chiar dacă economia Republicii Moldova a înregistrat o ușoară creștere, de doar câteva procente, presiunea economică generată de războiul Rusiei împotriva Ucrainei rămâne ridicată. Costurile indirecte ale războiului dus de Federația Rusă împotriva Ucrainei continuă să se resimtă puternic în Republica Moldova.

De asemenea, autoritățile trebuie să dezvolte noi mecanisme de diplomatie bilaterală pentru a consolida și aprofunda relațiile cu statele membre ale Uniunii Europene. Nu este suficient să existe relații bune cu Uniunea Europeană ca bloc; este esențial să fie construite relații solide cu fiecare stat membru în parte.

Acest demers este necesar pentru a evita situații precum cea în care se află Ucraina, unde opoziția unui singur stat, precum Ungaria – și posibil și a altora, cum ar fi Slovacia – poate bloca decizii strategice. Republica Moldova nu trebuie să devină

ostatică intereselor politice interne ale unor guverne europene..

■ **Ce rol vor juca în acest an parteneriatele de securitate ale Republicii Moldova cu statele occidentale?**

■ Colaborarea în domeniul militar cu statele partenere trebuie continuată și aprofundată. Vorbim atât despre state membre ale Uniunii Europene, cât și despre state NATO sau alți parteneri strategici. Republica Moldova ar trebui să-și cultive relații de securitate privilegiate cu actori-cheie precum Marea Britanie și Canada.

De asemenea, relația cu SUA este esențială pentru Chișinău. Republica Moldova trebuie să învețe să facă lobby la Washington. Ordinea internațională se reconfigurează, iar Chișinăul trebuie să învețe să vorbească limba noilor realități politice americane, pentru a-și prezenta clar interesele, avantajele unei relații solide cu SUA și propriile nevoi de securitate și dezvoltare.

Republica Moldova ar avea mult de câștigat dacă și-ar perfecționa diplomația economică. Chișinăul ar trebui să renunțe la ideea că doar investitorii mari pot salva economia. Pentru multe regiuni ale țării, atragerea companiilor cu capital mediu sau mic este singura soluție viabilă pe termen lung.

Nu în ultimul rând, Republica Moldova are nevoie de o legislație nouă care să garanteze o separare reală între religie și politică. Este esențial să nu mai fie permis ca Biserica Ortodoxă Rusă din Republica Moldova să fie folosită ca instrument electoral de către politicieni pro-ruși.

Angela Grămadă, directoarea Experts for Security and Global Affairs (ESGA)

■ **Care va fi principala provocare de politică internă pentru Republica Moldova în acest an?**

■ Principala provocare este reconstrucția dialogului cu UTA Găgăuzia, în special cu autoritățile de la Comrat. Nu văd, deocamdată, suficientă inițiativă din partea guvernării pentru a prelua controlul asupra crizei declanșate încă din 2023.

■ **De ce considerați că situația din Găgăuzia este atât de problematică?**

■ Având în vedere modul în care Evghenia Guțul a fost aleasă în funcția de bașcan și faptul că, ulterior, aceasta a fost condamnată, se impune organizarea unor noi alegeri.

Nici în mai 2023, nici în prezent nu am văzut o analiză serioasă din partea partidului de guvernare privind resursele disponibile, instrumentele care pot fi utilizate sau măsurile ce pot fi extinse pentru a reduce influența dezinformării și propagandei ruse în regiune.

Aceasta reprezintă o provocare majoră de politică internă, cu atât mai mult cu cât acest model poate fi replicat și în alte regiuni ale Republicii Moldova. Mă refer la Orhei, la nordul țării sau la alte zone în care există factori ce pot genera riscuri cu impact direct asupra securității interne.

■ **Se vorbește foarte mult în zona experților, dar mai puțin a autorităților, de dosarul transnistrean. Cum vedeți evoluția acestuia în 2026?**

■ O provocare extrem de importantă este capacitatea autorităților de a explica mult mai clar care este viziunea Republicii Moldova privind soluționarea conflictului transnistrean, mai ales în contextul apariției conceptului de „decuplare” a celor două dosare – reintegrarea teritorială și integrarea europeană.

De ce este problematic acest concept al decuplării? Pentru că a fost lansat, dar insuficient argumentat. Această lipsă de claritate vulnerabilizează capacitatea noastră de a explica partenerilor, în special celor din Uniunea Europeană, că Republica Moldova este capabilă să gestioneze procesul de integrare europeană pentru toți cetățenii săi, în mod unitar, fără a crea segregări interne.

■ **Cum afectează acest lucru parcursul european al Republicii Moldova?**

■ Diminuează din rezultatele obținute până acum. Republica Moldova a demonstrat anterior că are o abordare unitară și o viziune coerentă privind reintegrarea. Instrumente precum Acordul de Asocierie au generat beneficii reale, inclusiv pentru locuitorii din stânga Nistrului. Acestea sunt modele care ar trebui dezvoltate, nu abandonate.

În acest moment, conceptul decuplării rămâne slab argumentat și vulnerabilizează modul de gestionare a integrării europene per ansamblu.

■ **Cum se leagă acest dosar transnistrean de contextul de securitate regional, în special de Ucraina?**

■ Intrăm inevitabil în zona de securitate. Republica Moldova încearcă să se detașeze de negocierile de pace privind Ucraina, argumentând că sunt dosare diferite și că situația noastră este cea a unui

conflict înghețat. Totuși, este și în interesul Ucrainei ca dosarul regiunii separatiste transnistrene să fie soluționat înainte de finalizarea negocierilor de pace.

Acest lucru este important pentru Kiev, deoarece Transnistria reprezintă un risc de securitate dinspre sud-vest pentru Ucraina. Ne aflăm, astfel, în fața unei ferestre de oportunitate pe care Republica Moldova riscă să o rateze. Aceasta ne-ar face mai puțin credibili în fața partenerilor europeni, care nu își doresc o „zonă gri” sau o „gaură neagră” de securitate într-un stat candidat la Uniunea Europeană.

Nu poți adera la Uniunea Europeană având un teritoriu necontrolat sau lipsit de autoritate constituțională. Absența unui control real asupra regiunii transnistrene ridică probleme serioase de securitate și de guvernare.

■ **Cum arată tabloul socio-economic în acest context pentru Republica Moldova în 2026?**

■ Chiar dacă multe dintre riscurile economice provin din evoluții externe, acestea continuă să afecteze Republica Moldova. Investitorii străini vor privi întreaga regiune cu suspiciune, nu neapărat guvernul de la Chișinău. Chiar dacă există eforturi reale de atragere a investițiilor și un dialog bun cu dezvoltatori internaționali, riscurile de securitate din jurul Republicii Moldova influențează percepția investițională.

Este, mai degrabă, o vulnerabilitate structurală, pe care Republica Moldova nu o poate gestiona în totalitate, deoarece nu depinde doar de politicile interne, ci și de evoluțiile din regiune.

■ **Ce alte vulnerabilități și provocări vedeți la nivelul clasei politice interne și la ce anume ar trebui să fim atenți în 2026?**

■ Există actori politici care se declară pro-europeni, dar care, în realitate, promovează alte interese. Vedem un discurs aparent favorabil integrării europene, combinat însă cu un suveranism primitiv și cu practici care contravin principiilor democratice europene.

Avem o problemă serioasă la nivelul Parlamentului de la Chișinău. Deși există mai multe fracțiuni parlamentare, în realitate acestea sunt formate din entități politice care se declară pro-europene, dar care, prin acțiuni și mesaje, servesc interese pro-ruse. Această ambiguitate politică subminează credibilitatea parcursului european al Republicii Moldova.

■ **Vă mulțumim!**

Între obstacole și realizări: câteva repere în 2026 pentru Republica Moldova

Editorial de Mădălin Necșuțu, jurnalist TVR Moldova și Balkan Insight

Chiar dacă, aparent, am intrat într-un an care ar trebui să fie mai stabil din punct de vedere politic, Republica Moldova se va confrunta în continuare cu o serie de riscuri și provocări majore, atât pe plan intern, cât și extern. Să le luăm, însă, pe rând. Odată cu învestirea guvernului Alexandru Munteanu, la finele anului trecut, a devenit clară schimbarea accentelor în ceea ce privește prioritățile Republicii Moldova. Este vorba, în principal, despre creșterea economică, menită să genereze, în mod evident, și bunăstare.

Estimările de aproximativ 3% creștere economică anuală pentru 2026 nu sunt de natură să producă un salt semnificativ al nivelului de trai al cetățenilor. Cu toate acestea, ele reprezintă un progres. Autoritățile vor avea de rezolvat două probleme majore: în ce mod și în ce domenii vor fi investite cele 1,9 miliarde de euro pentru a genera ulterior o creștere economică sănătoasă și cum va fi posibilă atragerea investitorilor străini în Republica Moldova.

În ceea ce privește cel de-al doilea aspect, există carențe serioase, precum lipsa forței de muncă, existența unui război în proximitate, care s-ar putea prelungi sau ar putea avea un deznodământ incert, dar și deficiențele în crearea unui stat de drept pe modelul democrațiilor occidentale, având în vedere timpul necesar pentru un astfel de proces complex. În aceste condiții, este dificil de crezut că investitorii străini vor manifesta un interes masiv pentru Republica Moldova.

Cu toate acestea, Republica Moldova poate accelera proiectele de infrastructură cu România, principalul său partener comercial, pentru a aprofunda relațiile economice și pentru a facilita transportul mărfurilor către piețele europene.

De asemenea, Chișinăul are o nevoie acută de modernizarea infrastructurii interne, atât pentru fluidizarea transportului de persoane și mărfuri, cât și pentru a putea participa, alături de România, la procesul de reconstrucție a Ucrainei. Astfel, din punct de vedere economic, provocările anului 2026 vor fi majore și, în mare parte, în afara ariei de previzibilitate.

Mădălin Necșuțu, jurnalist TVR Moldova și Balkan Insight
Foto: Facebook

Printre atuurile Chișinăului se numără experiența premierului Alexandru Munteanu și a echipei sale din domeniul economiei și finanțelor, precum și experiența acestora în mediul de afaceri, ceea ce poate constitui, fără îndoială, un avantaj.

Dosarul transnistrean, o bombă cu ceas

Actuala putere pro-europeană și-a format un reflex de a evita discuțiile deschise despre planurile de reintegrare a regiunii separatiste transnistrene. Uneori se creează impresia că este vorba despre un subiect tabu, despre care Președinția, Guvernul și Parlamentul refuză să discute deschis. Ca și cum ar încerca să „ascundă gunoiul sub preș”, în speranța că, dacă nu pomenești lucrurile rele, acestea nu se vor întâmpla sau te vor ocoli. Tactica struțului, care își bagă capul în nisip, nu ajută pe nimeni.

Existența acestei regiuni sub regimul separatist pro-rus de la Tiraspol se explică astăzi prin două aspecte majore: perpetuarea sa de către Chișinău prin facilități economice oferite pentru accesul pe piața europeană și vechea schemă a gazului gratuit furnizat de Federația Rusă. Ambele pârgării se află, însă, în ultimă instanță, la îndemâna Chișinăului.

Desigur, o scurtcircuitare economică a regiunii transnistrene ar însemna automat o criză umanitară

majoră, pe care Chișinăul, confruntat deja cu propriile dificultăți, nu ar putea să o gestioneze cu ușurință. Pe de altă parte, aceasta ar introduce rapid, într-o manieră forțată, o masă semnificativă de alegători care, în niciun caz, nu reprezintă o majoritate pro-europeană.

Din acest motiv, vorbim atât despre o potențială criză social-umanitară, cât și despre o problemă de ordin politic. Evident, o perioadă de tranziție în procesul de reintegrare a regiunii transnistrene este necesară, însă acest lucru nu înseamnă că subiectul nu poate fi discutat deschis în spațiul public.

Dimpotrivă, o astfel de dezbatere ar putea genera presiune asupra regimului de la Tiraspol pentru a accepta anumite concesii de semi-democratizare a spațiului, înainte chiar de un eventual scenariu de implozie a regiunii, care depinde de un fir tot mai subțire al gazului rusesc. Un fir devenit tot mai incert, având în vedere dificultățile prin care Federația Rusă reușește astăzi să livreze gaz peste Nistru, printr-un mecanism care poate fi întrerupt oricând, nu doar de Chișinău, ci și de partenerii europeni.

În acest context, este necesară o discuție deschisă despre nevoile reale ale reintegrării regiunii transnistrene, inclusiv pentru a identifica soluții împreună cu partenerii occidentali de dezvoltare ai Republicii Moldova. Aceștia sunt, de altfel, singurii capabili să intervină pentru a atenua șocul financiar care ar putea fi generat de o astfel de evoluție.

Pentru acest lucru există deja o platformă de donatori internaționali, creată de România, Franța și Germania, utilizată și în trecut pentru injecții financiare esențiale, fără de care Republica Moldova ar fi riscat colapsul în fața crizelor pandemice, energetice sau a efectelor războiului din Ucraina asupra economiei.

UTA Găgăuzia, o bornă importantă pentru Chișinău

Nu departe de dosarul transnistrean se află și ameliorarea situației din UTA Găgăuzia, o regiune rusificată timp de decenii prin propaganda rusă și prin adversitatea cultivată de Moscova față de centru. Găgăuzii au fost învățați să perceapă Chișinăul ca pe un dușman. În prezent, există o fereastră de oportunitate, în care mașinăria Șor și-a redus activitatea până la următoarele alegeri naționale, iar forțele pro-europene ar trebui să intervină prin activități politice intense, desfășurate cu curaj la firul ierbii, pentru a explica mai clar ce înseamnă aderarea la Uniunea Europeană.

Deocamdată, nu observăm o astfel de tendință, în contextul în care, anul acesta, în ciuda suspendării alegerilor pentru Adunarea Populară de la Comrat din martie, care ar putea fi urmate ulterior de alegeri pentru funcția de guvernator al regiunii găgăuze, am putea totuși avea astfel de scrutine la o dată ulterioară.

Tocmai din acest motiv, este momentul ca forțele pro-europene – referindu-ne aici în special la Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS) – să lanseze campanii electorale locale foarte active.

Prin urmare, anul 2026 va fi unul important pentru evoluția vieții politice din Găgăuzia și pentru relația Chișinău–Comrat..

Reforme și iar reforme

În 2026, Republica Moldova are nevoie de un plan bine structurat de reforme. De la reforma justiției și procesul de vetting, care se târăgănează mai mult decât era necesar, până la reforma administrativ-teritorială, care pare că, în sfârșit, va fi abordată de actuala guvernare. Este un demers aflat în perspectiva alegerilor locale din 2027, care poate aduce Republica Moldova în postura unui stat mai suplu, cu mai puține primării, prin desființarea raioanelor de inspirație sovietică și prin descentralizare, în vederea creării unor regiuni de dezvoltare capabile să acceseze fonduri europene prin proiecte proprii elaborate la nivel local.

Așadar, este nevoie de continuarea eforturilor, dar și de voință politică pentru reformarea actualei organizări juridice și administrative.

Totodată, Republica Moldova trebuie să continue colaborarea cu statele membre ale Uniunii Europene care au experiență relevantă, așa cum se întâmplă deja în cazul proiectelor comune cu România în domeniul infrastructurii finanțate din fonduri europene. Este necesar ca autoritățile de la Chișinău să acumuleze experiență și să învețe încă de pe acum cum să elaboreze proiecte și să acceseze fonduri europene atribuite prin competiție.

Nu în ultimul rând, Republica Moldova are nevoie de reformarea armatei și de profesionalizarea acesteia, în conformitate cu standarde moderne și cu dotări militare adecvate, în contextul amenințărilor tot mai reale din partea unor actori maligni și al războiului din proximitatea sa. Chiar dacă acest lucru nu implică aderarea Republicii Moldova la NATO — un subiect tabu din cauza popularității scăzute, alimentată de propaganda agresivă a Federației Ruse — necesitățile de apărare și investițiile aferente trebuie privite ca o necesitate, nu ca un moft.

Prin urmare, anul 2026 se anunță unul plin de provocări dificil de gestionat, pe fondul oboselii acumulate în ultimii ani și al incertitudinilor privind viitorul. În ciuda acestor factori, Republica Moldova trebuie să rămână cu motoarele turate la maximum și să realizeze aceste schimbări dificile, în primul rând pentru propria sa dezvoltare și, în al doilea rând, pentru Bruxelles. Integrarea europeană înseamnă, înainte de toate, asumarea valorilor și principiilor democratice, care stau la baza construcției de pace și bunăstare oferite de Europa după cel de-al Doilea Război Mondial.

Mentținerea turbulenței geopolitice în jurul Ucrainei: va deveni anul 2026 un punct de cotitură?

*Analiză de Natalia Stercul,
directoare executivă a Asociației
pentru Politica Externă (APE)*

La 24 februarie se vor împlini patru ani de la începutul invaziei ruse la scară largă în Ucraina. Este oare realist să ne așteptăm la pace în 2026? Va fi o eventuală încetare a ostilităților, doar un armistițiu de scurtă durată sau, în pofida blocajelor din negocierile de pace, se va putea ajunge la acorduri care să conducă la o pace mult așteptată și durabilă? Care vor fi principalele evoluții geopolitice în anul curent și cum s-ar putea reflecta acestea asupra Republicii Moldova?

În pofida unei serii de negocieri, deocamdată nu se întrevăd semne reale ale atingerii păcii, iar războiul continuă. Mai mult, pe fundalul procesului de negociere, atacurile rusești asupra teritoriului Ucrainei s-au intensificat, devenind tot mai sofisticate și mai brutale. Atacurile combinate includ utilizarea dronelor de atac, a dronelor kamikaze, precum și a rachetelor balistice și de croazieră.

Alarmerile aeriene în multe regiuni ale Ucrainei răsună aproape neînterupt. Deși o parte semnificativă a infrastructurii energetice a țării a fost distrusă, Federația Rusă a intensificat, în perioada de iarnă, loviturile aeriene punctuale asupra centralelor electrice termice, obiectivelor energetice și sistemelor de alimentare cu căldură din diferite regiuni ale Ucrainei. Aceste atacuri au dus la deconectări masive de energie electrică și căldură, precum și la perturbarea alimentării cu apă. Milioane de civili ucraineni sunt astfel expuși unor condiții extrem de dificile pe timpul iernii.

Negocieri de pace cu medierea SUA

Deși, de la revenirea la Casa Albă, președintele SUA, Donald Trump, își promovează destul de activ rolul de mediator în procesul de

*Natalia Stercul, directoare executivă a Asociației pentru Politica Externă (APE)
Foto: Facebook*

negocieri, promisiunea sa de a opri războiul rămâne, deocamdată, neîndeplinită. Caracterul negocierilor diplomatice privind Ucraina seamănă mai degrabă cu niște „consultații de afaceri”, o abordare pragmatică orientată spre o „afacere avantajoasă”, decât cu o manevră diplomatică însoțită de presiune politică, care, într-o formă sau alta, ar putea mulțumi toate părțile și ar conduce la pace.

Chiar și în cadrul acestei abordări, principala întrebare rămâne dacă Federația Rusă va fi dispusă să facă vreo concesie în chestiunea teritorială. De asemenea, rămâne neclară poziția Moscovei față de garanțiile de securitate pentru Kiev, în special în ceea ce privește perspectiva unei prezențe militare occidentale pe teritoriul Ucrainei. În plus, lipsa unei clarificări a divergențelor legate de Centrala Nucleară de la Zaporojie, aflată sub ocupație rusă, ridică numeroase semne de întrebare. Gama problemelor aflate pe agendă este foarte variată, însă despre exercitarea unei presiuni politice reale și forțarea Rusiei să accepte încetarea focului nu poate fi, în prezent, vorba.

Totodată, după noile runde de negocieri de la Berlin și din Florida, părea că Kievul și

Washingtonul se apropie tot mai mult de un compromis privind un posibil acord de pace. De la Forumul de la Davos, unde se presupunea că va fi discutată inclusiv chestiunea ucraineană, se aștepta o înțelegere finală care ar fi limitat capacitatea Rusiei de a adopta o poziție evazivă în privința încetării războiului, în condițiile impuse de SUA.

Cu toate acestea, delegațiile ucraineană și americană au reușit, încă o dată, doar să discute planul de reconstrucție a Ucrainei și garanțiile de securitate, punând accent pe mecanismele practice de implementare. Întâlnirea dintre Trump și Zelenski, desfășurată la Davos cu ușile închise, nu a produs nicio înțelegere concretă.

Situația pe linia frontului

Armata rusă își continuă operațiunile ofensive. Deși nu reușește să obțină străpungeri rapide, Rusia își păstrează inițiativa și nu își oprește ofensiva pe front. Mai mult, acest lucru îi permite să exercite o presiune epuizantă și, chiar dacă lent, să avanseze totuși în adâncimea teritoriului Ucrainei. Forțele Armate ale Ucrainei continuă, prin toate mijloacele, să stăvilească atacurile rusești pe linia frontului.

Kremlinul consideră anul 2026 drept unul cheie pentru atingerea obiectivelor sale maximaliste în războiul împotriva Ucrainei. Experții militari sunt de părere că tocmai această inerție – și nu ritmul înaintării – va determina caracterul ostilităților în anul 2026. Direcțiile prioritare pentru Rusia în această perioadă vor fi ocuparea completă a regiunilor Donețk și Zaporojie. Analistii militari nu exclud nici acțiuni diversioniste pe diferite sectoare ale frontului.

Războiul la scară largă, cel mai probabil, nu se va încheia și va fi însoțit de câștiguri teritoriale limitate, pierderi ridicate de militari, lovituri cu rachete și atacuri cu drone pe întreg teritoriul Ucrainei. Ambele părți beligerante au puncte vulnerabile, inclusiv probleme legate de resursele umane, de aprovizionarea cu armament, de constrângerile economice și de alți factori. Cu toate acestea, atât Rusia, cât și Ucraina consideră că sunt în joc interesele lor fundamentale, de la care nu intenționează să renunțe. În plus, faptul că observăm o intensificare a luptelor, creșterea efectivelor grupărilor ofensive rusești, majorarea producției de armament cu destinație ofensivă, rachete și drone, precum și sporirea asistenței acordate Rusiei de Iran, China și Coreea de Nord, indică faptul că războiul va continua și în 2026.

Republica Moldova: riscuri de securitate, planuri de reintegrare și aderare la UE

Republica Moldova continuă să resimtă întregul spectru al consecințelor distructive ale războiului din Ucraina vecină. Contracararea riscurilor și amenințărilor la adresa securității rămâne o temă prioritară pe agenda discuțiilor la nivel național și regional. Căderea dronelor și încălcarea spațiului aerian al Republicii Moldova în timpul atacurilor masive ale Rusiei asupra Ucrainei reprezintă tot mai frecvent un pericol pentru cetățenii țării și necesită măsuri de reacție din partea structurilor de apărare. Necesitatea consolidării mai active a capacităților naționale de apărare, precum și a dezvoltării sistemelor de detectare și neutralizare a dronelor, devine din ce în ce mai evidentă. Cu toate acestea, capacitățile existente în acest domeniu rămân foarte limitate.

Aderarea la Uniunea Europeană reprezintă o prioritate de politică externă pentru Republica Moldova și trebuie menționat faptul că, pe parcursul anului trecut, țara a înregistrat progrese semnificative pe drumul european. Totodată, conflictul transnistrean constituie unul dintre obstacolele serioase în calea aderării Republicii Moldova la UE. Despre acest subiect nu se discută deschis, însă, în cercuri restrânse de experți, sunt analizate diverse posibilități potențiale și ipotetice de reglementare.

Pe fundalul deteriorării tot mai accentuate a relațiilor dintre SUA și Uniunea Europeană, devine evident că statele europene își vor reconsidera o parte dintre abordările anterioare, inclusiv în ceea ce privește sprijinul acordat statelor aflate în proces de integrare europeană. Noile realități vor impune abordări mai prudente față de țările care prezintă un potențial conflictual ridicat. În cazul Republicii Moldova, acest context implică anumite riscuri suplimentare.

Principalul factor care influențează dosarul transnistrean rămâne evoluția confruntării militare dintre Ucraina și Federația Rusă și rezultatul final al războiului. Din acest motiv, reglementarea transnistreană depinde, într-o măsură considerabilă, de poziția Kievului, de resursele și capacitățile de care va dispune statul vecin, precum și de ritmul și rezultatele ostilităților.

Poziția oficială a Chișinăului este, fără îndoială, orientată spre încheierea cât mai rapidă a războiului, eliminarea prezenței militare rusești de pe teritoriul regiunii transnistrene, semnarea unui acord comun cu Ucraina privind aderarea la Uniunea Europeană și finalizarea procesului de aderare. Totuși, în cazul

prelungirii conflictului și al unei eventuale avansări a forțelor ruse către granițele Republicii Moldova, riscurile de securitate vor crește. Prin urmare, traiectoria reglementării transnistrene va depinde, în mare măsură, de rezultatele finale de pe front. În aceste condiții, este foarte probabil ca, în lipsa unor schimbări majore, situația să rămână neschimbată și în anul 2026.

Trebuie remarcat faptul că procesul de reintegrare, în prezent, practic nu înregistrează progrese. Regiunea transnistreană traversează o perioadă de instabilitate economică și se află într-un regim de stare de urgență, prelungit constant din cauza dificultăților de aprovizionare cu resurse energetice, a disfuncționalităților din sectorul industrial și a reducerii semnificative a veniturilor bugetare. Mulți experți au anticipat că această perioadă dificilă ar putea fi utilizată ca un punct de cotitură în procesul de reintegrare, însă acest lucru nu s-a materializat. Cauzele țin nu doar de lipsa de disponibilitate a Tiraspolului, ci și de insuficienta pregătire a Chișinăului pentru astfel de acțiuni.

Pe fundalul situației economice dificile, Transnistria se pregătește, în acest an, pentru alegerile liderului regiunii, programate pentru decembrie 2026. Nu este clar cum se vor reconfigura forțele politice de la Tiraspol și ce candidaturi vor fi înaintate, însă este evident că poziția Moscovei va fi decisivă. Kremlinul își reevaluează relațiile cu Republica Moldova în ansamblu și cu regiunea transnistreană în particular, iar, judecând după retorica oficială, rezultatele acestei reevaluări nu par a fi favorabile Chișinăului.

Declarațiile autorităților de la Chișinău privind o posibilă unire cu România sunt puțin probabil să fie receptate pozitiv în regiunea transnistreană, fapt care ar putea îndepărta și mai mult perspectivele de reintegrare pe termen scurt. Totuși, într-un scenariu negativ de încheiere a războiului din Ucraina și de avansare a Federației Ruse către granițele Republicii Moldova, unirea cu România și aderarea la Uniunea Europeană ar putea deveni o opțiune viabilă pentru Chișinău, în sprijinul obiectivelor sale de politică externă și integrare europeană.

În concluzie, turbulențele geopolitice vor continua, fiind alimentate de prelungirea războiului din Ucraina, de dificultățile negocierilor pentru încetarea focului și de complicarea situației de pe linia frontului. În acest context, pe traiectoria reglementării transnistrene nu se anticipează progrese semnificative, iar planurile de reintegrare nu vor avea un impuls concret pentru implementare. Eforturile principale ale autorităților de la Chișinău vor rămâne concentrate pe continuarea reformelor necesare avansării agendei europene.

Imprint

Editor

Friedrich-Ebert-Stiftung e. V. sucursala Chișinău (Moldova)
Strada Bucuresti 111, Chisinau, MD-2012, Republica Moldova
moldova.fes.de
E-mail: fes.moldova@fes.de
Tel. +373 855830

Credit foto:

Pagina 1: Deputați în plenul Parlamentului Republicii Moldova / Sursa-foto: Parlament
Pagina 2: Marcel Spătari / Facebook
Pagina 6: Ștefan Bejan / Facebook
Mihai Isac / Facebook
Angela Grămadă / Facebook
Pagina 10: Mădălin Necșuțu / Facebook
Pagina 12: Natalia Stercul / Facebook

Opiniile exprimate în această publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Friedrich-Ebert-Stiftung e.V. (FES). Utilizarea comercială a materialelor publicate de FES nu este permisă fără acordul scris al FES. Publicațiile FES nu pot fi folosite în scopuri de campanie electorală.

Mai 2025

© Friedrich-Ebert-Stiftung e.V.

Mai multe publicații ale fundației Friedrich-Ebert pot fi găsite aici: ➔ www.fes.de/publikationen

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) este o fundație politică social-democrată germană, scopurile căreia sunt promovarea principiilor și fundamentelor democrației, a păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. FES își îndeplinește mandatul în spiritul democrației sociale, dedicându-se dezbaterii publice și găsirii, într-un mod transparent, de soluții social-democrate la problemele actuale și viitoare ale societății. Friedrich-Ebert-Stiftung activează în Republica Moldova din octombrie 2002.

foreign policy association

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europeanizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2003 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.